

Evaluatie project
'Slachtofferhulp en
Preventie'
Wijkteam Schalkwijk,
Haarlem

Amsterdam, januari 1992
Vanessa Smith
Anneke van Hoek

Inhoud

	pag.
1 Inleiding	1
2 Beschrijving van de onderzoeksprocedure	2
2.1 Telefonische enquête	2
2.2 Interviews politie en medewerkster Buro Slachtofferhulp	3
3 Onderzoeksresultaten van de enquêtes onder de slachtoffers	4
3.1 Persoonsgegevens slachtoffers	4
3.2 Delictsgegevens en schade	5
3.3 Preventiemaatregelen en -voorlichting	7
3.4 Doorverwijzen slachtoffers	8
3.5 Achterhalen recherche informatie	8
3.6 Onveiligheidsgevoelens	8
3.7 Waardering herbezoeken	10
3.8 Waardering politie	11
4 Onderzoeksresultaten van de interviews met de politie	13
4.1 Inleiding	13
4.2 Beoordeling randvoorwaarden	13
4.3 Inhoud project	14
4.4 Beoordeling herbezoek	15
4.5 Keuze slachtoffers	16
5 Het interview met de medewerkster van het Buro Slachtofferhulp	17
6 Conclusies en aanbevelingen	18

1 Inleiding

In de afgelopen jaren zijn er in Nederland door de politie diverse slachtofferzorg-projecten uitgevoerd. Tijdens deze projecten besteedt de politie speciale aandacht aan de opvang van slachtoffers en verschaft zij in een aantal gevallen ook preventie-voorlichting aan slachtoffers.

De Directie Criminaliteitspreventie van het Ministerie van Justitie zegt in het rapport 'Slachtofferzorg en criminaliteitspreventie', waarin een vijftal van deze projecten zijn geëvalueerd¹, het verlenen van slachtofferzorg en het geven van preventie-voorlichting door de politie van groot belang te vinden. Deze activiteiten zouden een waardevolle bijdrage kunnen leveren op het terrein van de criminaliteitspreventie.

Ook het wijkteam Schalkwijk is - op 1 april 1991 - gestart met een project 'Slachtofferhulp en preventie'. Bij dit project staat het herbezoeken van slachtoffers van inbraak door leden van het wijkteam centraal.

Volgens het werkplan 1991 van het wijkteam Schalkwijk is het doel van de herbezoeken:

- het informeren en doorverwijzen van slachtoffers;
- het bewerkstelligen van een goede verstandhouding tussen slachtoffers en politie;
- het verkrijgen van aanvullende recherche informatie;
- het verminderen van angstgevoelens bij de slachtoffers.

Niet alle slachtoffers van inbraak zijn overigens bezocht. Er is hierbij een a-selectie procedure gevolgd wat wil zeggen dat het louter toeval is of een slachtoffer bezocht is of niet. Er is niet van te voren geselecteerd op criteria als de hoogte van de schade of de geschoktheid van het slachtoffer.

De herbezoeken zijn uitgevoerd door 8 (hoofd)agenten die zich vrijwillig hebben aangemeld voor deelname aan het project.

¹ A.W.M. Eijken en D.D. van Oosterzee, 'Slachtofferzorg en criminaliteitspreventie', okt. 1991, Directie Criminaliteitspreventie Ministerie van Justitie.

2 Beschrijving van de onderzoeksprocedure

Om het project tussentijds te evalueren, zijn de volgende onderzoeksactiviteiten ontplooid:

- een telefonische enquête onder bezochte en niet bezochte slachtoffers;
- interviews met de politiefunctionarissen die de herbezoeken hebben afgelegd;
- een interview met de medewerkster van Buro Slachtofferhulp Haarlem.

2.1 Telefonische enquête

Er zijn telefonische enquêtes gehouden onder slachtoffers van inbraak die door de politie zijn herbezoekt en onder diegenen waarbij dat niet is gebeurd. Beide groepen slachtoffers wonen in Schalkwijk en zijn in de periode april tot december 1991 slachtoffer van een inbraak in hun woning of box/schuur geworden.

De bruto-steekproef bestond uit 55 bezochte en 56 niet bezochte slachtoffers. Deze slachtoffers zijn van tevoren door de politie schriftelijk op de hoogte gesteld van het onderzoek.

De telefonische enquêtes zijn gehouden in november 1991.

De netto-respons bestaat uit 40 bezochte slachtoffers en 38 niet bezochte slachtoffers². In totaal zijn er dus 78 vragenlijsten ingevuld.

In de enquête onder de bezochte slachtoffers komen onder meer de volgende punten aan de orde:

- persoonlijke kenmerken van het slachtoffer;
- delictskenmerken;
- getroffen preventiemaatregelen;
- de inhoud van het herbezoek (voorlichting, preventie-advies, doorverwijzing, achterhalen aanvullende recherche-informatie);
- de mate waarin men zich onveilig voelt;
- de waardering van de herbezoeken;
- de waardering voor het werk van het wijkteam in meer algemene zin.

De groep niet bezochte slachtoffers dient als controlegroep.

Onderzocht is in hoeverre de twee groepen voor wat betreft persoonsgegevens en delictsgegevens met elkaar verschillen.

Daarnaast zijn de resultaten van de enquête onder de niet bezochte slachtoffers voor wat betreft getroffen preventiemaatregelen, onveiligheidsgevoelens en waardering voor het werk van het wijkteam in meer algemene zin vergeleken met de resultaten van de enquête onder de bezochte slachtoffers.

² Redenen van de non-respons bij de bezochte slachtoffers waren: 3 telefoonnummers waren onjuist, 4 slachtoffers wilden niet deelnemen en 2 konden niet worden bereikt. Bij de niet bezochte slachtoffers waren de redenen: 10 mensen wilden hun medewerking niet wilden verlenen, 3 mensen konden niet worden bereikt en 5 telefoonnummers bleken verkeerd te zijn. Gezien deze uitval en de beperkte omvang van het bestand was het bij de niet bezochte slachtoffers slechts mogelijk om 38 in plaats van 40 vragenlijsten in te vullen.

2.2 Interviews politie en medewerkster Buro Slachtofferhulp

In de periode van april tot december 1991 zijn er door de politie in totaal 71 herbezoeken afgelegd. In het kader van het onderzoek zijn 8 interviews gehouden met de politiefunctionarissen die deze herbezoeken hebben afgelegd.

In deze interviews komen onder meer de volgende punten aan de orde:

- zijn de voorwaarden waaronder het project uitgevoerd moet worden (qua hoeveelheid beschikbare tijd, kennis en begeleiding) acceptabel;
- op welke manier wordt inhoud gegeven aan de verschillende onderdelen van de herbezoeken (preventie-advies, doorverwijzing, achterhalen recherche-informatie);
- hoe beoordelen de deelnemende politiefunctionarissen de herbezoeken;
- welke slachtoffers komen naar hun mening het meest in aanmerking voor een herbezoek.

Er is ook een interview gehouden met mevrouw Geels van het Buro Slachtofferhulp. Eén van de activiteiten van de politie tijdens het herbezoek is het voorlichten van de slachtoffers over het Buro Slachtofferhulp. Aan mevrouw Geels is gevraagd of zij op haar spreekuur iets heeft gemerkt van het effect van deze voorlichting. Verder is haar mening gevraagd, vanuit haar werkervaring met slachtoffers, over het nut van de herbezoeken.

3 Onderzoeksresultaten van de enquêtes onder de slachtoffers

3.1 Persoonsgegevens slachtoffers

Van zowel de 40 bezochte als de 38 niet bezochte slachtoffers is de sexe, de leeftijd en de woonsituatie achterhaald. Tabel 1 geeft een overzicht.

Tabel 1: Persoonlijke kenmerken bezochte en niet bezochte slachtoffers.

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Sexe				
- man	40	26	26	33
- vrouw	60	74	52	67
Leeftijd				
- < 21 jaar	--	3	1	1
- 21 - 65 jaar	95	82	69	88
- > 65 jaar	5	16	8	10
Woonsituatie				
- alleenwonend	27	21	19	24
- niet-alleenwonend	73	79	59	76

Het blijkt dat er twee keer zo veel vrouwen als mannen aan de enquête hebben meegewerkt. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat de slachtoffers zo veel mogelijk overdag zijn benaderd. In bijna alle gevallen ligt de leeftijd van de slachtoffers tussen de 21 en 65 jaar, slechts 1 slachtoffer is jonger dan 21 en 8 zijn ouder dan 65.

Een kwart van de slachtoffers woont alleen. De meeste slachtoffers wonen samen met familie of andere huisgenoten.

In hoeverre zijn de geënquêteerde slachtoffers al eerder slachtoffer geweest van criminaliteit?

Tabel 2: Eerdere slachtofferervaring bezochte en niet-bezochte slachtoffers (N = 78)

	Bezochte slachtoffers %	Niet-bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Niet eerder slachtoffer	52	53	41	53
Wel eerder slachtoffer	48	47	37	47
Van: - inbraak	53	44	18	49
- overige diefstal	26	44	13	35
- anders	21	11	6	16

Bijna de helft van de ondervraagde slachtoffers is eerder slachtoffer geweest van criminaliteit. Het betreft hier meestal woninginbraak of andere vormen van diefstal.

Als we de twee groepen slachtoffers met elkaar vergelijken, kunnen we vaststellen dat er geen grote verschillen zijn. De groep bezochte slachtoffers komt qua persoonsgegevens en qua eerdere slachtofferervaring goed overeen met de groep niet bezochte slachtoffers.

3.2 Delictsgegevens en schade

Er is nagegaan of er in de woning zelf is ingebroken dan wel in de box/garage, of er sprake was van een poging dan wel een geslaagde inbraak en of de bewoner thuis was op het moment dat er werd ingebroken.

Tabel 3: Delictgegevens inbraak bezochte en niet bezochte slachtoffers

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Ingebroken object				
- woning	58	53	43	55
- box/schuur	43	47	35	45
Voltooiing delict				
- poging	22	26	19	24
- geslaagd	78	74	59	76
Aanwezigheid bewoner				
- aanwezig	33	32	25	32
- afwezig	67	68	53	68

Als we bovenstaande gegevens bekijken, zien we zeer weinig verschil tussen de groep bezochte en de groep niet bezochte slachtoffers.

De woning- en boxinbraken zijn bijna gelijk verdeeld, ieder ongeveer de helft. In zo'n driekwart van de gevallen betreft het een voltooide inbraak.

Twee derde van de slachtoffers is niet thuis op het moment van de (poging tot) inbraak. Overigens zijn ook de slachtoffers die niet precies wisten of ze al dan niet thuis waren bij deze groep geteld. Dat levert ook een juister beeld op, want het gaat hier met name om de boxinbraken bij flatgebouwen. Het is echter mogelijk dat hierdoor het genoemde aantal niet-aanwezige slachtoffers iets hoger is dan in werkelijkheid.

Slechts 5 slachtoffers (3 bezochte en 2 niet bezochte) blijken de dader(s) gezien te hebben. In 1 geval heeft het slachtoffer ook lichamelijk contact met de dader gehad, overigens zonder daarbij letsel op te lopen.

Een inbraak kan zowel braakschade veroorzaken als schade die het gevolg is van het onvreemden van eigendommen.

Tabel 4: Schade inbraak bezochte en niet bezochte slachtoffers

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Hoogte braakschade				
- geen braakschade	23	21	17	22
- < f 50,-	20	32	20	26
- f 50,- - f 450,-	50	45	37	47
- > f 450,-	3	--	1	3
- schade onbekend	5	3	3	4
Waarde gestolen goed				
- geen goederen ontvreemd	28	26	21	27
- < f 250,-	13	16	11	14
- f 250,- - f 2.000,-	35	37	28	36
- > f 2.000,-	25	21	18	23

Ook voor wat betreft de schade zijn de bezochte en niet bezochte slachtoffers goed vergelijkbaar. We kunnen daarom zonder bezwaar naar de **totaalcijfers** kijken.

In 17 gevallen (22%) heeft de inbraak(poging) geen braakschade veroorzaakt en in 21 gevallen (27%) zijn er door de daders geen goederen ontvreemd. Als er sprake is van braakschade ligt deze in de meeste gevallen tussen de f 50 en f 450. Wanneer de woning eigendom is van een Woningbouwvereniging, wordt de schade bijna altijd op kosten van de Woningbouwvereniging hersteld. Slechts in een enkel geval zijn er problemen geweest. Bijvoorbeeld toen er meerdere boxinbraken in dezelfde flat hadden plaatsgevonden en de bewoners graag betere sloten op de boxdeur wilden hebben. Aan dat verzoek is niet voldaan.

De waarde van de gestolen goederen is vrij aanzienlijk. In ongeveer een kwart van alle gevallen (en in een derde van de gevallen waarin er iets wordt ontvreemd) wordt er voor meer dan f 2000,- gestolen.

Ongeveer 60% van de slachtoffers neemt daarom contact op met de verzekering. Omdat in verreweg de meeste gevallen de verzekering de schade vergoedt, is de omvang van de materiële schade voor de slachtoffers niet het meest vervelende gevolg van de inbraak. Uit de gesprekken met de slachtoffers komt naar voren dat andere zaken veel zwaarder wegen: de emotionele waarde van de gestolen spullen (zoals bijvoorbeeld erfstukken of trouwringen) en het feit dat er een wildvreemde door je huis gelopen heeft en aan je persoonlijke bezittingen heeft gezeten. Met name het indringen in de slaapkamer wordt vervelend gevonden.

Het bovenstaande speelt eigenlijk alleen een rol bij woninginbraken. Bij box-inbraken gaat het vaak om diefstal van fietsen en brommers. Dat wordt over het algemeen wel als heel vervelend ervaren, maar niet zo bedreigend als een woninginbraak. Maar daar zijn wel uitzonderingen op. Een enkeling blijkt door een box- of schuurinbraak toch ook zeer ontdaan. Dat is met name het geval als de box of schuur aan de woning grenst.

3.3 Preventiemaatregelen en -voorlichting

Aan alle slachtoffers die geënquêteerd zijn, is gevraagd of ze na de inbraak zelf iets aan preventie hebben gedaan.

Zowel van de bezochte als van de niet bezochte slachtoffers heeft het grootste deel na de inbraak inderdaad preventieve maatregelen genomen (respectievelijk 70% en 68%). Meestal ging het om het aanschaffen van een extra of beter slot en het consequenter op slot doen van alle ramen en deuren.

Er zijn echter 24 slachtoffers (12 bezochte en 12 niet bezochte) die aangeven niets aan preventie te hebben gedaan. Hierbij moet worden opgemerkt dat het in de helft van deze gevallen om een boxinbraak gaat en dat deze slachtoffers meestal te kennen gaven niets van waarde meer in de box te laten staan. Dit zou ook als een preventiemaatregel gezien kunnen worden. Zo bekeken hebben 12 slachtoffers (5 bezochte en 7 niet bezochte) na de inbraak niets aan preventie gedaan. Vijf van deze slachtoffers geven als reden hiervoor aan dat ze al eerder preventiemaatregelen hebben getroffen en 2 zeggen wel preventiemaatregelen te willen treffen, maar hier nog niet aan toe gekomen te zijn. Zo blijven er nog maar 5 slachtoffers over, die echt niets aan preventie (gaan) doen: 3 vinden het te duur en 2 zeggen dat het hen aan de nodige kennis ontbreekt.

Aan de bezochte slachtoffers zijn ook vragen gesteld over de preventie-voorlichting van de politie. Deze voorlichting werd gegeven in de vorm van een preventie-advies dat op maat gesneden werd nadat een rondje door het huis was gemaakt.

Van de 40 bezochte slachtoffers zeggen 32 een preventie-advies te hebben gekregen (80%), 6 hebben dit advies niet gekregen en 2 kunnen zich dit niet herinneren.

Ruim een derde van de slachtoffers die wel een preventie-advies kregen, heeft dit ook opgevolgd (38%) tegenover bijna twee derde (63%) die het niet opvolgt. De belangrijkste reden voor het niet opvolgen van het advies van de politie is dat de slachtoffers de geadviseerde of juist andere maatregelen zelf al hebben genomen (45%). De tweede reden is dat men er nog niet aan toe is gekomen, maar het wel van plan is (30%). De rest vindt preventie niet nodig of te duur.

Als men diegenen die aan het opvolgen van het advies nog niet zijn toegekomen, optelt bij diegenen die dit wel gedaan hebben, dan kunnen we zeggen dat ruim de helft van de slachtoffers het advies opvolgt (56%).

Bijna alle slachtoffers vinden het prettig of zeer prettig het preventie-advies te krijgen (94%). Dit is een heel hoog percentage, dat ook veel hoger ligt dan het percentage slachtoffers dat het advies opvolgt. Dus ook de groep die het advies niet gebruikt, stelt het toch zeer op prijs dat het gegeven wordt.

Aan de niet bezochte slachtoffers is gevraagd of zij behoefte gehad zouden hebben aan een preventie-advies van de politie.

Ongeveer een derde van de niet bezochte slachtoffers geeft aan behoefte te hebben aan zo'n advies van de politie. Twee derde heeft hier dus geen behoefte aan. Het is echter niet onwaarschijnlijk dat een deel van deze laatste groep een gegeven preventie-advies toch zal opvolgen. Dit gezien het feit dat van de groep bezochte slachtoffers die zelf al iets aan preventie hebben gedaan er een aantal toch ook het preventie-advies opvolgt.

3.4 Doorverwijzen slachtoffers

De bezochte slachtoffers is gevraagd of zij tijdens het herbezoek zijn verwezen naar hulpverlenende instanties zoals het Buro Slachtofferhulp, het bureau voor rechtshulp, het algemeen maatschappelijk werk, het Riagg of een andere instantie.

In de praktijk is door de politie alleen gewezen op het Buro Slachtofferhulp. Meestal is daar ook een folder over verstrekt.

Van de groep bezochte slachtoffers zeggen 29 (73%) dat ze zijn voorgelicht over het Buro Slachtofferhulp en 11 (27%) geven aan dat dat niet gebeurd is. Bijna niemand heeft echter gebruik gemaakt van de mogelijkheid contact op te nemen met het Buro Slachtofferhulp. Als belangrijkste reden wordt genoemd dat er geen behoefte is aan een hulpverleningscontact (82%). Slechts in 2 gevallen heeft het slachtoffer een gesprek gehad met een medewerkster van het Buro Slachtofferhulp. Er zijn 3 slachtoffers die zeggen wel contact te willen maar daar nog niet aan toe gekomen te zijn.

Van de groep niet bezochte slachtoffers heeft niemand contact opgenomen met het Buro Slachtofferhulp.

Uit de gesprekken met de slachtoffers komt overigens naar voren dat het woord slachtofferhulp de meeste mensen alleen doet denken aan emotionele hulpverlening, terwijl het Buro Slachtofferhulp ook praktische informatie verstrekt over bijvoorbeeld schadevergoeding. De meeste mensen lijkt dit niet bekend te zijn, ook al staat dit wel in de folder genoemd.

3.5 Achterhalen recherche informatie

Tijdens het herbezoek heeft de politie aan de meeste slachtoffers nog vragen gesteld over de inbraak (70%). Dit wordt over het algemeen op prijs gesteld (82%). Slechts 2 slachtoffers zeggen dit onprettig te hebben gevonden.

Dit aspect van de herbezoeken komt bij de bespreking van de interviews met de politiefunctionarissen meer uitgebreid aan de orde.

3.6 Onveiligheidsgevoelens

Aan zowel bezochte als niet bezochte slachtoffers is een aantal vragen gesteld met betrekking tot onveiligheidsgevoelens in huis en op straat.

Tabel 7: Onveiligheidsgevoelens in huis

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Denken aan nieuwe inbraak				
- dagelijks	45	34	31	40
- minimaal eens per week	8	8	6	8
- minimaal eens per maand	18	11	11	14
- minder dan eens per maand	3	13	6	8
- nooit	28	34	24	31
Preventie verkleint inbraakrisico				
- oneens	3	3	2	3
- eens noch oneens	-	-	-	-
- eens	93	92	72	92
- geen mening	5	5	4	5
IJzeren staaf onder bed verstandig				
- oneens	65	63	50	64
- eens noch oneens	3	-	1	1
- eens	30	32	24	31
- geen mening	3	5	3	4

Bijna de helft van de bezochte slachtoffers denkt dagelijks aan de mogelijkheid dat er weer kan worden ingebroken (45%), tegenover ruim een kwart die daar nooit aan denkt (28%). De rest van deze groep slachtoffers denkt daar zo nu en dan aan (29%).

Als we kijken naar de niet bezochte slachtoffers dan vinden we de volgende verdeling: ongeveer een derde deel denkt daar dagelijks aan (34%), een derde deel denkt er nooit aan (34%) en eveneens een derde deel zo nu en dan (32%).

Het valt op dat van de bezochte slachtoffers een groter percentage dagelijks denkt aan een nieuwe inbraak dan van de niet bezochte slachtoffers. Toch hoeft dit niet te betekenen dat de bezochte slachtoffers zich onveiliger voelen dan de niet bezochte slachtoffers. Uit de gesprekken met de bezochte slachtoffers komt naar voren dat zij veel bewuster rekening houden met een nieuwe inbraak, dat wil zeggen dat ze bijvoorbeeld alerter zijn op het afsluiten van deuren en ramen. Daar is ook vaak op gewezen door de politie. Bovendien letten de mensen beter op in hun buurt. Ze houden bijvoorbeeld een oogje in het zeil als de burens niet thuis zijn. De niet bezochte slachtoffers lijken zich over het algemeen wat passiever op te stellen in het voorkomen van woninginbraak. Dit kwam ook uit de telefonische gesprekken naar voren.

De bezochte slachtoffers is verder de vraag gesteld of men zich na het herbezoek veiliger is gaan voelen in huis. Het blijkt dat het herbezoek in de meeste gevallen geen invloed heeft gehad op de veiligheidsgevoelens van de slachtoffers. Een vijfde deel van de mensen (20%) zegt zich na het bezoek toch iets veiliger te zijn gaan voelen in de woning.

Dat slechts een kleine groep zegt zich na het bezoek iets veiliger te voelen, heeft ook te maken met het feit dat de meeste slachtoffers helemaal niet zo angstig zijn in huis.

Van zowel de bezochte als niet bezochte slachtoffers vertrouwt bijna iedereen (93%) er op dat preventiemaatregelen de kans op een inbraak verkleinen. Omdat het grootste deel van de slachtoffers ook daadwerkelijk iets aan preventie doet, is het daarom niet vreemd dat de mensen zich niet zo onveilig voelen in huis.

Dit blijkt ook uit het feit dat bijna twee derde van de slachtoffers, zowel bezochte als niet bezochte, er niet aan denkt om een of ander (slag)wapen in huis te halen. Een enkeling is met name bezorgd over de justitiële reactie die kan volgen, maar het grootste deel van deze groep keurt het gebruik van een (slag)wapen echt af. Een derde deel van de slachtoffers vindt het wel verstandig om een (slag)wapen in huis te hebben. Een aantal zegt nu ook een knuppel of iets dergelijks te hebben liggen.

Tabel 8: Onveiligheidsgevoelens op straat

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
In donker nooit alleen op straat				
- oneens	45	34	31	41
- eens noch oneens	3	3	2	3
- eens	53	63	45	58

Een vrij groot percentage van de slachtoffers zegt het verstandig te vinden om niet alleen op straat te lopen als het donker is. Van de bezochte slachtoffers is de helft deze mening toegedaan (52%) en van de niet bezochte slachtoffers bijna twee derde deel (63%). Verder is het wel aardig om te vermelden dat ongeveer evenveel mannen als vrouwen het onverstandig vinden 's avonds alleen over straat te gaan. Maar veel mannen zeggen er toch wel even bij dat het voor vrouwen natuurlijk onverstandiger is dan voor mannen.

De groep bezochte slachtoffers is gevraagd of het herbezoek van de politie invloed heeft gehad op hun gevoel van veiligheid op straat. Ze gaven allemaal aan dat het herbezoek geen invloed heeft gehad op hun gevoelens van (on)veiligheid op straat.

3.7 Waardering herbezoeken

De waardering van de herbezoeken is zonder voorbehoud uitstekend te noemen. Geen van de bezochte slachtoffers is negatief ten aanzien van het herbezoek, 2 zijn positief noch negatief en alle overige 38 slachtoffers zijn (zeer) positief over het herbezoek (95%!).

Uit de gesprekken komt heel duidelijk naar voren dat de mensen aangenaam verrast zijn door het bezoek van de politie. Het wordt zeer op prijs gesteld dat de politie zich bekommert om de slachtoffers. Ze krijgen daardoor het gevoel dat de politie inderdaad aandacht schenkt aan hun zaak en dat ze niet slechts een nummer zijn.

Ook de paar slachtoffers die, na telefonisch benaderd te zijn, te kennen gaven geen prijs te stellen op een herbezoek, zijn positief over dit telefoontje. De

bereidheid van de politie om zich die moeite te getroosten, wordt erg gewaardeerd.

Een aantal slachtoffers zegt het wel jammer te vinden dat ze niets horen over de afloop van de zaak, of er spullen zijn teruggevonden en of de daders gepakt zijn. Maar aan de andere kant is er ook veel begrip voor de werkdruk bij de politie. De meeste mensen begrijpen heel goed dat zoiets waarschijnlijk te veel tijd gaat kosten.

Over de mate van geschiktheid van het tijdstip van de herbezoeken lopen de meningen een beetje meer uiteen.

De helft vindt dat het herbezoek op het juiste moment komt (51%) en ongeveer een kwart van de slachtoffers heeft hierover geen mening (28%). Er zijn 7 slachtoffers (18%) die vinden dat het herbezoek eigenlijk te laat komt. Dat zijn mensen waar het herbezoek heeft plaatsgevonden meer dan 4 weken na de inbraak. Overigens zijn tweederde van de herbezoeken afgelegd binnen 4 weken.

Het goede moment voor een herbezoek hangt ook samen met de reactie van de politie op de aangifte. Komt de politie na de aangifte bij de mensen thuis een onderzoek instellen, dan vindt men het niet zo erg als het herbezoek een aantal weken op zich laat wachten. Maar als de politie geen onderzoek komt instellen, dan wordt een spoedig herbezoek zeer gewaardeerd.

3.8 Waardering politie

De waardering voor het optreden van het wijkteam Schalkwijk is bij alle slachtoffers bijzonder groot.

Tabel 10: Tevredenheid afwikkeling aangifte en functioneren wijkteam in het algemeen

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Afwikkeling aangifte				
- (zeer) ontevreden	8	5	5	6
- tevreden noch ontevreden	3	-	1	1
- (zeer) tevreden	88	92	70	90
- geen mening	3	3	2	3
Functioneren wijkteam				
- (zeer) ontevreden	5	8	5	6
- tevreden noch ontevreden	3	3	2	3
- (zeer) tevreden	48	60	42	54
- geen mening	45	30	29	37

Bijna alle slachtoffers zijn tevreden tot zeer tevreden over de manier waarop de politie op hun aangifte heeft gereageerd. In de 5 gevallen dat de slachtoffers

hierover niet tevreden zijn, heeft de politie na de aangifte geen onderzoek ingesteld bij de mensen thuis³.

Ongeveer de helft van de slachtoffers is tevreden met de manier waarop de politie in Schalkwijk in het algemeen functioneert, de andere helft van de mensen heeft geen mening, terwijl 6 slachtoffers zeggen niet tevreden te zijn. Vrij veel mensen zeggen dus hierover geen mening te hebben. Een veel gehoorde opmerking in dit verband is dat men verder nooit contact heeft met de politie. Van de slachtoffers die aangeven tevreden te zijn over de politie, zeggen de meesten het zo prettig te vinden dat ze de politie regelmatig in de buurt signaleren.

Tabel 11: Oordeel over deskundigheid en vriendelijkheid wijkteam

	Bezochte slachtoffers %	Niet bezochte slachtoffers %	Totaal abs.	%
Wijkteam is deskundig				
- oneens	3	3	2	3
- eens noch oneens	3	-	1	1
- eens	40	39	31	40
- geen mening	55	58	44	56
Wijkteam is vriendelijk				
- oneens	-	-	-	-
- eens noch oneens	3	-	1	1
- eens	93	92	72	92
- geen mening	5	8	5	6

Op de vraag of de politie in Schalkwijk deskundig is, geeft 40% van de slachtoffers een bevestigend antwoord en 56% heeft hierover geen mening. Deze laatste groep vindt zichzelf niet goed in staat om de deskundigheid van de politie te kunnen beoordelen.

Tenslotte is de slachtoffers gevraagd of de politie in haar optreden vriendelijk is. Meer dan 90% van de slachtoffers zegt de politie inderdaad heel vriendelijk te vinden. Niemand is van mening dat de politie onvriendelijk is en slechts 5 mensen hebben hierover geen mening.

Er zijn niet of nauwelijks relevante verschillen tussen de groep bezochte en niet bezochte slachtoffers voor wat betreft hun mening over de politie. De bezochte slachtoffers blijken niet positiever over het wijkteam Schalkwijk te denken dan de niet bezochte slachtoffers. Maar omdat alle slachtoffers al een heel positief beeld van de politie blijken te hebben, is dat ook niet zo verwonderlijk.

³ De politie stelt vaak vrij snel na de aangifte een onderzoek in bij de mensen thuis in het kader van het recherche-onderzoek. Dit bezoek is wat anders dan het onderzoek dat uitgevoerd wordt in het kader van het slachtofferzorgproject.

4 Onderzoeksresultaten van de interviews met de politie

4.1 Inleiding

Er hadden zich 10 (hoofd)agenten vrijwillig voor deelname aan het project 'Slachtofferhulp en preventie' opgegeven, waarvan 8 ook daadwerkelijk een aantal herbezoeken hebben afgelegd. De andere 2 politiefunctionarissen konden door ziekte niet deelnemen.

De groep politiefunctionarissen die de herbezoeken heeft uitgevoerd, bestaat uit 2 vrouwen en 6 mannen. Zij hebben in totaal 71 herbezoeken afgelegd in de periode april tot december 1991. Meer dan de helft van de bezoeken (48) heeft plaats gevonden in de laatste drie maanden. Het lijkt erop dat men er eerst even moest 'inkomen'. Het aantal herbezoeken dat per persoon is afgelegd, loopt sterk uiteen: dit varieert van 5 tot 25. De meeste politiefunctionarissen leggen de herbezoeken alleen af. Maar als het zo uitkomt (wanneer men samen op surveillance is bijvoorbeeld), gaat men ook wel eens met z'n tweeën bij het slachtoffer op bezoek.

De coördinatie van het project is verzorgd door de heren Van Pel en Jonker.

4.2 Beoordeling randvoorwaarden

Om het project goed te kunnen uitvoeren, is het van belang dat de betreffende politiefunctionarissen voldoende getraind en voorbereid zijn om de herbezoeken af te leggen, ze voldoende tijd hebben voor de herbezoeken en goed begeleid worden.

Training slachtofferzorg

Van de deelnemende politiefunctionarissen hebben 7 een training slachtofferzorg gevolgd en 1 niet (deze politiefunctionaris ging pas later meedoen). Deze cursus duurde 1 dag.

Bijna alle geïnterviewde politiefunctionarissen vinden dat de training hen maar matig heeft voorbereid op het uitvoeren van de herbezoeken. Een veel gehoorde opmerking is dat het meeste dat op de cursus verteld werd al lang bekend was. Dit speelde een extra grote rol voor politiefunctionarissen die al een cursus preventie misdrijven hadden gevolgd. Degenen die deze cursus niet hebben gevolgd, vonden echter de uitleg over sloten juist enigszins summier.

Eigenlijk iedereen geeft aan dat ze te weinig zijn geïnformeerd over het persoonlijke contact met de slachtoffers. De cursus zou meer moeten inspelen op hoe je bij het slachtoffer thuis het beste kan opstellen, mede gelet op de verschillende reacties van het slachtoffer op het politiebezoek.

Tijdsinvestering

Het is bijzonder moeilijk aan te geven hoe lang een herbezoek gemiddeld duurt. Niet alleen verschilt dit per politiefunctionaris, maar het verschilt ook voor dezelfde politiefunctionaris per herbezoek zeer sterk. De duur van de herbezoeken loopt uiteen van een kwartier tot in een enkel geval 3 uur. Het lijkt redelijk om voor een herbezoek gemiddeld in ieder geval 1 à 1,5 uur te rekenen (inclusief voorbereidingstijd).

De helft van de politiefunctionarissen is van mening dat er onvoldoende tijd beschikbaar is voor het uitvoeren van de herbezoeken. De andere helft zegt hier wel genoeg tijd voor te hebben.

Begeleiding

Alle politiefunctionarissen leggen de nadruk op het individuele karakter van slachtofferzorg: geen slachtoffer is hetzelfde en dat geldt ook voor de bezoekende politiefunctionaris. Men vindt het daarom prettig om vrij gelaten te worden in de manier waarop de herbezoeken worden afgelegd.

Persoonlijke begeleiding wordt niet nodig gevonden, er vindt onderling wel overleg plaats als dat nodig mocht zijn. Maar een maandelijkse evaluatie vinden alle politiefunctionarissen onmisbaar. Het wordt betreurd dat het daar zo lang niet van gekomen is. Pas op 18 november vond de eerste bijeenkomst van de Projectgroep 'Slachtofferhulp' plaats.

4.3 Inhoud project

Tijdens het herbezoek kunnen de betreffende politiefunctionarissen het slachtoffer preventie-voorlichting verschaffen, hem of haar doorverwijzen naar een hulpverlenende instantie en eventueel aanvullende (recherche) informatie achterhalen.

Preventie-voorlichting

Alle politiefunctionarissen noemen dezelfde punten als hen gevraagd wordt naar de manier waarop ze preventie-voorlichting geven aan de slachtoffers:

- het uitdelen van folders;
- door het huis lopen en aanwijzen op welke plaats welke een preventieve maatregel zinvol is;

Een probleem dat door de meesten genoemd wordt in relatie met preventie-voorlichting is het noemen van merken en namen van firma's. Sommige politiefunctionarissen willen geen 'reclame' maken voor een bepaald produkt, anderen bevelen wel een bepaald merk of een bepaalde firma aan.

Doorverwijzen

De politiefunctionarissen verwijzen slachtoffers eigenlijk alleen naar het Buro Slachtofferhulp. In een incidenteel geval is er doorverwezen naar een huisarts of de Woningbouwvereniging.

De voorlichting over Buro Slachtofferhulp vindt plaats door:

- een folder uit te delen;
- mondeling informatie te verstrekken;
- indien nodig de naam van het slachtoffer door te geven aan de medewerkster van Buro Slachtofferhulp.

De helft van de politiefunctionarissen licht in principe iedereen voor over Buro Slachtofferhulp, de andere helft laat dit afhangen van de emotionele geschoktheid van de slachtoffers en soms van de schade.

Er is eerder opgemerkt dat bij de slachtoffers het woord slachtofferhulp vooral associaties oproept met emotionele ondersteuning. Daarom is het misschien goed om bij de herbezoeken ook de praktische hulpverlening die Buro Slachtofferhulp kan geven te benadrukken.

In een aantal gevallen is dit ook al gebeurd. Een paar slachtoffers die problemen hadden met het verhalen van de schade zijn naar het Buro Slachtofferhulp verwezen.

Achterhalen recherche informatie

Er zijn in totaal, in de periode april-november, 55 slachtoffers door politiefunctionarissen thuis bezocht.

In ongeveer de helft van deze gevallen (51%) wordt tijdens het herbezoek aanvullende informatie voor het politie-onderzoek verkregen. Soms blijkt ook dat er onjuistheden in het proces-verbaal staan vermeld. Meestal neemt de politiefunctionaris, die dit ontdekt, contact op met zijn of haar collega die het p.v. heeft opgemaakt en laat het aan hem of haar over om te beoordelen of er iets veranderd moet worden. In 20 gevallen (36%) is er een aanvullend p.v. opgemaakt.

Alle politiefunctionarissen beschouwen de aldus verkregen informatie als (zeer) waardevol. Het wordt gezien als een nuttig neveneffect van de herbezoeken.

4.4 Beoordeling herbezoek

Bijna alle politiefunctionarissen vinden het afleggen van de herbezoeken leuk om te doen en geven ook aan dit niet moeilijk te vinden. Er is 1 politiefunctionaris die liever van nuttig spreekt dan van leuk en die het bezoeken van het slachtoffer wel als moeilijk ervaart. Deze politiefunctionaris heeft de training slachtofferzorg niet gevolgd. Het lijkt dus verstandig om de deelnemers aan het project allemaal een cursus slachtofferzorg te laten volgen.

De politiefunctionarissen hebben zich vrijwillig aangemeld voor het project Slachtofferhulp. Ze zijn van mening dat vrijwillige deelname belangrijk is voor het welslagen van het project. Een kleine groep gemotiveerde mensen kan op een goede manier de herbezoeken uitvoeren. Als er te veel en/of niet-gemotiveerde mensen bijkomen, dan is men bang dat het project snel zal gaan verwateren.

Alle deelnemers zeggen de herbezoeken nuttig tot zeer nuttig te vinden, zowel voor de slachtoffers als voor de politie. Daarvoor worden de volgende redenen genoemd:

- de mensen zien dat de politie aandacht heeft voor hun zaak en dit verbetert het contact tussen de politie en het publiek;

- door de herbezoeken krijgt de politie meer sociale contacten in de wijk, waardoor de mensen ook makkelijker naar het politiebureau komen (drempelverlagend effect);
- tijdens het herbezoek kunnen slachtoffers vragen stellen en opmerkingen maken die ze niet belangrijk genoeg vinden om daarvoor zelf naar de politie te gaan;
- de politie achterhaalt aanvullende informatie voor het politie-onderzoek, waardoor de kwaliteit van het werk omhoog gaat.

4.5 Keuze slachtoffers

Alle politiefunctionarissen zijn van mening dat niet alle slachtoffers van inbraak in aanmerking hoeven te komen voor een herbezoek.

Met name de boxinbraken en pogingen daartoe worden minder geschikt geacht. Maar daar wordt wel bij aangetekend dat elk geval toch apart moet worden bekeken, omdat een herbezoek ook in deze gevallen soms nodig kan zijn. Om een goede inschatting te kunnen maken, is het verstandig daarover even contact op te nemen met de verbalisant.

Het bovenstaande is ook aan de orde geweest op de bijeenkomst van de Projectgroep 'Slachtofferhulp' op 18 november. Er is toen besloten om voortaan aan slachtoffers van (pogingen tot) boxinbraken in principe geen herbezoek meer af te leggen. Aan de hand van een wekelijkse uitdraai van deze gevallen zal wel worden bekeken voor welke slachtoffers van een boxinbraak een uitzondering wordt gemaakt. Dit wordt mede bepaald door de inschatting die de verbalisant van de zaak maakt.

Een aantal politiefunctionarissen heeft tijdens de interviews opgemerkt het niet prettig te vinden een herbezoek af te leggen bij een slachtoffer dat alleen aangifte gedaan heeft voor de verzekering.

Op de vraag of er ook slachtoffers van andere delicten bij het project moeten worden betrokken, reageren de politiefunctionarissen erg terughoudend. Ze zijn bang dat ze het dan veel te druk krijgen zodat er geen tijd genoeg is om alle herbezoeken te kunnen afleggen. Er is gezegd dat 5 à 6 herbezoeken per week het maximaal haalbare is, anders kunnen ze niet meer goed worden uitgevoerd. Wanneer we de werkdruk en het tijdgebrek buiten beschouwing laten dan vinden de meeste politiefunctionarissen dat slachtoffers van geweldsdelicten en zware verkeersongevallen eigenlijk ook door de politie bezocht zouden moeten worden. Over zedenmisdriven wordt verschillend gedacht: sommigen willen deze slachtoffers ook bezoeken, anderen zijn van mening dat dat werk voor specialisten is.

Tenslotte nog iets over de benadering van de slachtoffers: moet er een telefonische afspraak met het slachtoffer gemaakt worden of kan het herbezoek onaangekondigd plaatsvinden?

Op de bijeenkomst van de projectgroep is afgesproken dat met oudere slachtoffers van tevoren een afspraak wordt gemaakt. Verder kunnen de politiefunctionarissen naar eigen inzicht handelen.

Uit de gesprekken met de slachtoffers is gebleken dat ook slachtoffers die telefonisch zijn benaderd voor een afspraak en die vervolgens laten weten geen prijs te stellen op een herbezoek, positief zijn over dit telefoontje. In geval van tijdgebrek is het misschien een uitkomst om de slachtoffers eerst telefonisch te benaderen. Niet eens zozeer om een afspraak te maken, maar om een inschatting te kunnen maken of het slachtoffer wel prijs stelt op een herbezoek.

5 Het interview met de medewerkster van het Buro Slachtofferhulp

Het Buro Slachtofferhulp geeft emotionele ondersteuning aan slachtoffers naar aanleiding van een strafbaar feit en houdt zich daarnaast bezig met de schade-problematiek van slachtoffers.

Het Buro is op 10 april 1991 van start gegaan. Dit tijdstip valt precies samen met de aanvang van het politieproject 'Slachtofferhulp en preventie'. Daarom valt helaas niet vast te stellen of het project Slachtofferhulp een extra toeloop van slachtoffers bij het Buro Slachtofferhulp heeft veroorzaakt.

Wel is vast te stellen dat een aantal slachtoffers via het project bij het Buro Slachtofferhulp is gekomen. Van alle cliënten van het Buro (42) hebben 5 of 6 gevallen na een herbezoek van de politie contact gekregen met Buro Slachtofferhulp.

Mevrouw Geels is medewerkster van het Buro Slachtofferhulp. Vanuit haar werkervaring met slachtoffers zegt zij dat de herbezoeken van de politie duidelijk drempelverlagend werken. De mensen durven na het bezoek eerder binnen te lopen bij Buro Slachtofferhulp en bij de politie. De herbezoeken geven de politie ook een menselijk gezicht, waardoor volgens mevrouw Geels het beeld van de politiefunctionaris als bonnenschrijver wordt genuanceerd. Hoewel veel politiefunctionarissen ook bij de eerste aangifte van de slachtoffers al wijzen op het bestaan van Buro Slachtofferhulp, vindt zij het heel nuttig dat het Buro bij een herbezoek nogmaals onder de aandacht van de slachtoffers wordt gebracht. De naambekendheid van het Buro wordt groter en de politie is een betrouwbare verwijzende instantie.

Mevrouw Geels hoopt dat de politie blijft doorgaan met het afleggen van de herbezoeken. Verder verwacht zij dat het aantal cliënten dat via het project bij Slachtofferhulp terecht komt in de toekomst nog wel eens groter zal kunnen worden.

6 Conclusies en aanbevelingen

Het project 'Slachtofferzorg en preventie' kent vier doelstellingen die in min of meerdere mate bereikt lijken te zijn.

1 Het informeren en doorverwijzen van slachtoffers

Tijdens het herbezoek krijgen de slachtoffers meestal informatie over de bij hun situatie meest passende preventiemaatregelen (preventie-advies). Het blijkt dat de meerderheid van de slachtoffers, zowel de bezochte als de niet bezochte, al uit eigen beweging preventiemaatregelen treft. Toch wordt een preventie-advies zeer op prijs gesteld en het heeft tot gevolg dat een aantal slachtoffers toch nog (extra) preventiemaatregelen treft. Per saldo verbetert waarschijnlijk zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de door slachtoffers getroffen preventiemaatregelen door het herbezoek. Gezien de positieve reacties van de herbezochte slachtoffers en de behoefte van een derde van de niet bezochte slachtoffers aan een preventie-advies, blijkt zo'n advies in een behoefte te voorzien.

Verder wordt het slachtoffer tijdens het herbezoek meestal geïnformeerd over het bestaan en het aanbod van Buro Slachtofferhulp. Het blijkt echter dat hierbij nadrukkelijker moet worden verteld dat het Buro slachtoffers ook kan helpen bij schadevergoeding en andere materiële problemen, omdat dit vaak niet bekend is en alleen het uitdelen van een folder niet effectief genoeg blijkt te zijn. Tot nu toe nemen de herbezochte slachtoffers nog niet vaak daadwerkelijk contact op met Buro Slachtofferhulp. Dit zal enerzijds komen omdat nogal eens onbekend is dat men ook met materiële problemen bij dit Buro terecht kan. Anderzijds heeft het te maken met de selectie van de slachtoffers die herbezocht zijn. Deze selectie was (meestal) niet gebaseerd op criteria als geschoktheid van het slachtoffer en ernst van het delict. Als dit wel het geval zou zijn, zouden er waarschijnlijk wel meer bezochte slachtoffers contact opnemen met Buro Slachtofferhulp.

2 Het bewerkstelligen van een goede verstandhouding tussen slachtoffers en de politie

Het blijkt dat de verstandhouding tussen slachtoffers en het wijkteam al behoorlijk goed is. Deze verstandhouding wordt door de herbezoeken echter duidelijk nog verder verbeterd. Slachtoffers hebben het idee dat ze serieus worden genomen en dat de politie zich om hen bekommert.

3 Het verkrijgen van aanvullende recherche-informatie

In ongeveer de helft van de gevallen wordt het herbezoek benut om aanvullende recherche-informatie te achterhalen en onjuistheden in het proces-verbaal op te sporen en te verbeteren. In ruim een derde van de gevallen is er een aanvullend proces-verbaal opgemaakt.

De slachtoffers blijken nadere vragen over de inbraak tijdens het herbezoek op prijs te stellen en de politiefunctionarissen beschouwen de aldus verkregen informatie als een nuttig neveneffect van de herbezoeken.

4 Het verminderen van angstgevoelens bij de slachtoffers

Een vijfde van de bezochte slachtoffers zegt zich na het herbezoek iets veiliger te zijn gaan voelen in huis. De onveiligheidsgevoelens op straat worden niet beïnvloed door het herbezoek. Voorts kan worden geconstateerd dat de herbezoeken leiden tot een alertere houding van slachtoffers ten aanzien van de preventie van inbraken.

Op grond van de resultaten van dit onderzoek kan echter niet gesteld worden dat door het herbezoek de angstgevoelens van het slachtoffer duidelijk afnemen. Maar het meten van (een eventuele daling van) de angstgevoelens was ook niet het doel van het onderzoek⁴. Uit de evaluatie van andere slachtofferzorgprojecten blijkt trouwens dat het verlagen van onveiligheidsgevoelens door middel van een slachtofferhulp- en preventieprogramma een zware opgave is, waarvan men geen hoge verwachtingen moet hebben⁵. Het ziet er overigens wel naar uit dat een aanzienlijk deel van de bezochte (en niet bezochte) slachtoffers niet overdreven angstig waren. Dit verklaart ook het kleine aantal slachtoffers wat contact heeft opgenomen met Bureau Slachtofferhulp⁶.

Al met al zijn de resultaten van het project zeer bemoedigend te noemen. Zowel de bezochte slachtoffers als de politiefunctionarissen die de herbezoeken hebben afgelegd, zijn zeer te spreken over het project. Het is daarom aan te bevelen dat het project wordt gecontinueerd en indien mogelijk ook gestart wordt in andere wijkteams. Hierbij dienen dan wel de volgende kanttekeningen te worden gemaakt.

Tijdstip herbezoek

Het blijkt dat er beter niet te lang gewacht kan worden met het afleggen van de herbezoeken. Als vuistregel kan gesteld worden dat een herbezoek uiterlijk een maand na de aangifte afgelegd dient te worden.

Training

Het is aan te bevelen dat alle politiefunctionarissen een training 'slachtofferzorg en preventie' krijgen, ook eventuele politiefunctionarissen die later bij het project betrokken worden. Het lijkt verstandig om tijdens deze training uitgebreider aandacht te besteden aan sociale vaardigheden. Om de politiefunctionarissen voor te bereiden op de verschillende soorten problemen die de omgang met slachtoffers met zich mee kan brengen, kan gebruik worden gemaakt van rollenspelen.

Begeleiding

Het lijkt niet nodig om de politiefunctionarissen die de herbezoeken afleggen persoonlijk te begeleiden. Wel is het essentieel om elke maand een tussentijdse bespreking te houden. Dan kan ook bekeken worden of het project op bepaalde punten bijgesteld dient te worden en of er wellicht behoefte is aan aanvullende training of informatie.

4 De onderzoeksopzet was daar niet op gericht. Er had dan namelijk een voor- en een nameting gehouden moeten worden.

5 Zie het rapport "Slachtofferzorg en criminaliteit", Ministerie van Justitie, Directie Criminaliteitspreventie, oktober 1991.

6 Omdat de meeste slachtoffers denken dat Bureau Slachtofferhulp met name voor emotionele opvang is, is het logisch dat inbraakslachtoffers die niet erg kampen met emotionele problemen geen contact opnemen met het Bureau, al zouden ze dit best kunnen doen voor de materiële problemen, waar ze regelmatig wel mee kampen.

Tijdsbesteding

Als een wijkteam van plan is om een vergelijkbaar project op te zetten, dient er rekening mee te worden gehouden dat hiervoor de nodige tijd vrijgemaakt moet worden. De politiefunctionarissen die de herbezoeken gaan uitvoeren, moeten één dag de training kunnen volgen en een dagdeel per maand kunnen besteden aan het voorbereiden en bijwonen van de maandelijkse werkbespreking. Het voorbereiden en uitvoeren van de herbezoeken zelf neemt gemiddeld zo'n anderhalf uur per herbezoek in beslag. Het is overigens niet verstandig om politiefunctionarissen meer dan vijf herbezoeken per week uit te laten voeren. Dat komt de kwaliteit van de herbezoeken waarschijnlijk niet ten goede. Anderzijds komt het de kwaliteit van de herbezoeken waarschijnlijk evenmin ten goede als politiefunctionarissen te weinig frequent een herbezoek afleggen. Men moet er vaak toch enigszins in komen en een zekere routine zal de politiefunctionarissen de nodige ervaring en zelfvertrouwen kunnen schenken. Er zou daarom een minimum en een maximum hoeveelheid tijd vastgesteld kunnen worden die de politiefunctionarissen per maand beschikbaar hebben om de herbezoeken uit te voeren.

Doorverwijzing

Het is van belang dat de politie slachtoffers op de hoogte brengt van het bestaan en het aanbod van Buro Slachtofferhulp. Niet alleen politiefunctionarissen die herbezoeken afleggen, dienen deze informatie te verschaffen, maar ook verbalisanten of andere politiefunctionarissen die in aanraking komen met slachtoffers. Dat dit Buro tijdens het herbezoek nog eens onder de aandacht wordt gebracht is nuttig, omdat het goed mogelijk is dat het slachtoffer hier toch nog niet (goed) over ingelicht was of dit al weer vergeten was. Dat men ook voor materiële problemen terecht kan bij Buro Slachtofferhulp is iets wat extra benadrukt dient te worden in de voorlichting aan de slachtoffers. De politie zou slachtoffers eventueel ook kunnen doorverwijzen naar het bureau voor rechtshulp, de huisarts, de verzekering of het maatschappelijk werk. Dit is echter minder noodzakelijk, als de politie slachtoffers consequent doorverwijst naar Buro Slachtofferhulp.

Selectie slachtoffers

Bij aanvang van het project werd het feit of een slachtoffer van inbraak al dan niet bezocht werd puur door het toeval bepaald. Op het werkoverleg van 18 november is echter een zekere selectie gemaakt. In principe worden slachtoffers van box/schuurinbraken niet meer herbezocht, tenzij er bijzondere redenen aanwezig zijn om dit wel te doen. Het verdient aanbeveling om in geval van twijfel de definitieve selectie in overleg met de verbalisant uit te voeren. Verder lijkt het zinnig om de te bezoeken slachtoffers van tevoren telefonisch te benaderen. Het bezoek kan dan aangekondigd worden en indien het slachtoffer geen behoefte heeft aan het bezoek, kunnen de politiefunctionarissen zich de moeite besparen.

In hoeverre slachtoffers van andere delicten (ook) herbezocht dienen te worden is een kwestie van beleid. De politiefunctionarissen vonden in principe dat slachtoffers van geweldsdelicten en ernstige verkeersongevallen ook in aanmerking zouden kunnen komen voor een herbezoek, maar waren toch wat terughoudend omdat er wel tijd voor moet zijn. Over het door de politie herbezoeken van slachtoffers van zedendelicten liepen de meningen uiteen.

Hoeveel slachtoffers en welke slachtoffers herbezocht dienen te worden, is een zaak die de leiding van het wijkteam dient te beslissen. Wel is te verwachten dat de behoefte aan een herbezoek bij slachtoffers van ernstige misdrijven groter zal zijn dan bij die van minder ernstige misdrijven. Overigens zal de

moeilijkheidsgraad van de herbezoeken toenemen als de problematiek van de slachtoffers zwaarder wordt. Dit betekent dat de politiefunctionarissen die de herbezoeken moeten uitvoeren extra getraind dienen te worden als de doelgroep van de herbezoeken in die zin verandert.

Integratie of project

Een interessante vraag is tenslotte of het herbezoeken van slachtoffers in projectvorm dient te geschieden of dat dit een geïntegreerd onderdeel van de politietaak dient te worden.

De resultaten van dit onderzoek wijzen uit dat dit laatste zeker aanbeveling verdient. Daarbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat de uitvoering van herbezoeken het best op vrijwillige basis plaats kan vinden, met een klein, vast team.